POLITIE

Onderwerp
Consultatieadvies
conceptwetsvoorstel versterking
aanpak ondermijnende
criminaliteit

Minister van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
t.a.v. mevr.
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

VERZONDEN 08 FEB. 2022

Organisatieonderdeel
Staf korpsleiding
Korpsstaf
Juridische Zaken

Behandeld door

Functie

Telefoon

E-mail

Ons kenmerk

Uw kenmerk

In afschrift aan

Datum
7 februari 2022

Bijlage(n)
0

Pagina
1

Geachte mevrouw ,

Met de brief van 16 november jl. stelde u mij in de gelegenheid te adviseren op het in consultatie gegeven conceptwetsvoorstel versterking aanpak ondermijnende criminaliteit. Graag maak ik daarvan gebruik.

In dit gebundeld wetsvoorstel wordt een omvangrijk en divers pakket aan maatregelen opgenomen, kortweg:

- een voor Nederland geheel nieuwe rechtsgang in de vorm van een regeling voor de zogeheten *non conviction based confiscation* (NCBC);
- een nieuwe bevoegdheid voor de Financiële inlichtingen eenheid (FIU) tijdelijk de uitvoering van financiële transacties door banken te laten aanhouden;
- een aanvulling op de regeling die ziet op de hoofdelijke aansprakelijkheid bij ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel;
- een aanpassing in de relatieve competentie bij rechtbanken;
- een aanpassing in de wrakingsregeling;
- en nog enkele onderwerpen ten behoeve van de strafrechtelijke aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Aandacht voor de aanpak

Ik onderschrijf de visie van de regering dat de aanpak van ondermijning in alle haarvaten van de samenleving onverminderde aandacht nodig heeft. Ook het huidige kabinet zal naar mag worden aangenomen het eerdere *Brede Offensief in de strijd tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit* tot uitgangspunt houden. Overheidssturing op diverse processen in samenleving en economie zullen - met de toenemende internationalisering - immers onmisbaar zijn in de rechtshandhaving door de opsporing. In dit verband is het niet onbelangrijk uitdrukkelijk de samenhang van dit wetsvoorstel te benoemen met de inmiddels vastgestelde *Wet versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit (Stb 2021, 544).*

1. Wet confiscatie criminele goederen

Een deel van de criminele geldstromen binnen de (internationaal) georganiseerde criminaliteit blijft voor de overheid nog moeilijk bereikbaar om vat op te krijgen. Daarom is het ook voor de politie bij de inzet van financiële opsporing van belang dat ingespeeld kan worden op de zich snel ontwikkelende vormen van criminaliteit. Met innovatieve wetgevingsinstrumenten kan bijgedragen worden aan het afpakken van criminele

gelden en ontregelen van deze criminele geldstromen of vernieuwende instrumenten die bijdragen aan het afpakken van criminele gelden en ontregelen van criminele geldstromen. Ook in gevallen zonder dat sprake is van een verdenking van witwassen kan het onder omstandigheden dan ook gerechtvaardigd zijn te komen tot het effectief onttrekken van crimineel vermogen uit de samenleving.

Gelet op de aanwezigheid van de politie in de 'breedte' van de maatschappij kan ook zij een zinvolle bijdrage leveren aan inbreuken op de democratische rechtsstaat. Een integrale aanpak kan bij toereikende wettelijke bevoegdheden en met gerichte inzet en capaciteit vaker en sneller leiden tot het traceren, reduceren, verstoren en ontmoedigen van criminele (internationale) geldstromen; en deze waar mogelijk veiligstellen.

Momenteel kan door de strafrechter bij wederrechtelijk verkregen voordeel een betalingsverplichting worden opgelegd aan een strafrechtelijk veroordeelde op grond van artikel 36e Wetboek van Strafrecht (Sr). Het 'NCBC-voorstel' bedoelt daar een nieuwe, afzonderlijke afdoeningsmodaliteit aan toe te voegen. Zonder dat sprake is van een voorafgaande strafrechtelijke veroordeling, maar wel met een confiscatie door de Staat. Het dient dan wel te gaan om goederen die grotendeels zijn verkregen door middel van of uit de baten van een misdrijf.

De opzet van de nu voorliggende nieuwe regeling oogt in algemene zin als een gedegen aanvullende rechtsgang, die in de politiepraktijk in een bestaande behoefte kan voorzien. Bedoeld is met inachtneming van de vereiste waarborgen voortvarend een rechterlijke beschikking te verkrijgen voor het effectief kunnen veiligstellen van deze vermogens. In verschillende andere Europese landen is gebleken dat deze vorm - weliswaar qua vormgeving afhankelijk van het geldend rechtsstelsel - een onmisbaar instrument kan zijn binnen de nationale rechtsorde. De Europese Unie bevordert deze nationale wetgeving die ook onderlinge internationale samenwerking stimuleert; er wordt op termijn zelfs uitgezien naar geharmoniseerde Europese regelgeving.

Bij de uitvoering van een dergelijke nieuwe wettelijk regeling kunnen uiteraard nieuwe vraagstukken gaan ontstaan. Zonder met de werkwijze al ervaring te hebben opgedaan, zijn vanuit de praktijk een aantal aspecten die bij de totstandkoming van de voorgestelde wetgeving aandacht verdienen en suggesties gedaan die het wetsvoorstel verder kunnen versterken.

a. Procesrechtelijke vormgeving
De wetstechnische vormgeving sluit aan bij de civiele procedures uit het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering (WvRv), met een aantal afwijkende bepalingen, zoals: de uitwisseling van informatie, het bevel tot verstrekken van gegevens, een afzonderlijk conservatoir beslag, een verzoek tot een rechterlijke beschikking tot confiscatie, een positie voor de belanghebbenden, de tenuitvoerlegging van de confiscatiebeslissing, de rechtsbescherming en de internationale samenwerking.
Uit de ontwerpmemorie van toelichting wordt niet uitdrukkelijk ingegaan op de redenen waarom niet is gekozen voor een meer *administratiefrechtelijke* procedure. Het advies is nader in te gaan op de vraag, of die keuze inderdaad geen gevolgen kan hebben voor de mate waarin daarmee bij internationale samenwerking en onderling tussen landen te verrichten verzoeken voor de toepassing van de in andere landen geldende rechtsregimes belemmeringen kunnen opleveren.

b. Vereist verlof tot conservatoir beslag
In de artikelen 3 tweede lid j° 10 eerste lid van de voorgestelde afzonderlijke wet is een imperatief stelsel opgenomen. Een verzoekschrift tot confiscatie kan uitsluitend door de officier van justitie worden ingediend nadat overeenkomstig artikel 10 verlof tot het leggen van conservatoir beslag op grond van het WvRv is verleend. Dit geschiedt 'ter

verzekering van de tenuitvoerlegging van de beschikking tot confiscatie'; de ontwerpmemorie van toelichting spreekt over een 'constitutief vereiste'.

In de ontwerpmemorie wordt echter benadrukt dat het voor het verzoek tot confiscatie *niet* vereist is dat *daadwerkelijk beslag* is gelegd. Het is immers mogelijk dat het openbaar ministerie het goed nog niet in beslag heeft kunnen nemen, omdat de actuele locatie niet kan worden vastgesteld of omdat het zich in een ander land bevindt.
Het is de vraag op welke gronden het in die gevallen voor het indienen van het verzoek tot confiscatie nog wel noodzakelijk is voorafgaand verlof te laten verlenen tot het leggen van conservatoir beslag. Het advies is dat vereiste in die gevallen te laten vervallen, althans bij handhaving in de memorie van toelichting weer te geven op grond waarvan dit vereiste in die gevallen (toch) noodzakelijk is.

c. Relatieve competentie bij onbekende locatie van het goed
In het tweede lid van artikel 6 is voor de relatieve competentie van de rechtbanken een voorziening getroffen voor de gevallen, waarin het goed zich ten tijde van indiening van het verzoek tot het leggen van conservatoir beslag niet in Nederland bevindt of indien het goed een vermogensrecht betreft. Het advies is ook in de gevallen waarin de locatie van het goed op dat moment (nog) niet bekend is de rechtbanken, bedoeld in het eerste lid, op gelijke wijze bevoegd te laten zijn.

d. Criminele herkomst aantonen
Een belangrijk criterium voor de vatbare goederen is dat het op grond van artikel 2 eerste lid dient te gaan om goederen die geheel of grotendeels zijn verkregen door middel van ('afkomstig is van') of uit de baten van een misdrijf. De ontwerpmemorie noemt al drie voorbeelden van een situatie zonder concrete verdachte en voorbeelden waarbij een strafrechtelijke vervolging niet (meer) mogelijk is. De politie kan als opsporingsinstantie in de praktijk stuiten op uiteenlopende (mogelijke) situaties. Nu voorzien is in een aanvullend instrument met een brede reikwijdte is het advies in de memorie van toelichting verduidelijking te bieden voor die situaties waarin juist (alleen) deze procedure aan de orde kan zijn.

Indien tijdens een strafproces een verdachte zonder inkomen en in bezit van meerdere dure auto's, grote sommen contant geld en een duur jacht in het buitenland overlijdt, kan het zijn dat een nabestaande door aanvaarding van de nalatenschap zelf verdachte wordt van witwassen. Voor deze zogeheten criminele erfenissen kan de nieuwe procedure een wettelijke voorziening bieden. Maar ook in andere gevallen kan zonder de mogelijkheid van een strafrechtelijke procedure de urgentie tot het kunnen confisceren van een goed met criminele herkomst actueel zijn. Daarbij kan gedacht worden aan een (nog) *niet vindbare verdachte*.

Afhankelijk van de omstandigheden van het geval kan dat aan de orde zijn bij situaties van onder verdachte omstandigheden aangetroffen goederen in woningen, waarbij geen concreet persoon als eigenaar of bezitter kan worden geïdentificeerd. Nieuwe bewoners vinden in de tuin een kist met geld, bouwvakkers ontdekken bij een renovatie een grote som geld in de kruipruimte etc. Maar ook 'verhuld vermogen' die bij derden is 'gestald' of geïnvesteerd in objecten als bijvoorbeeld luxe jachten, auto's en woningen kan onderwerp worden van deze confiscatieprocedure. In de praktijk komen ook situaties van verdachte bancaire (internationale) transacties, verstrengeling met legale bedrijven, en de rol van bepaalde buitenlandse investeerders naar voren, waarbij uit de feiten en omstandigheden blijkt dat de herkomst van de gelden tot criminele activiteiten is te herleiden. Kortom, in diverse situaties in de politiepraktijk kunnen signalen aanleiding geven tot het verrichten van (nader) onderzoek in het licht van deze procedure.

Capaciteit en prioritering
In dit verband wordt in de ontwerpmemorie terecht gewag gemaakt van het voor onderzoeken als deze te leggen beslag op de capaciteit van de opsporing en de vereiste prioritering in zaken die de politie onderhanden heeft. Het tijdig bloot kunnen leggen van vaak complexe (internationaal) verhullende eigendomsconstructies in gevallen als hier aan de orde is niet in alle gevallen gegarandeerd. Voor een NCBC-procedure zal ten behoeve van het openbaar ministerie voldoende concreet feitenmateriaal beschikbaar dienen te zijn om aan te kunnen tonen dat een goed een criminele herkomst heeft. Als de in de procedure verschenen belanghebbende de stellingen gemotiveerd betwist, rust op de officier van justitie een bewijslast die in wezen niet veel lijkt af te wijken van die geldt bij de strafrechtelijke voordeelsontneming.

E.e.a. impliceert kortom dat de te verwachten omvang en opbrengst van voor de procedure geschikte zaken sterk afhankelijk zal zijn van de mate waarin de politie voor deze categorie zaken voldoende extra capaciteit beschikbaar kan hebben om deze informatie te verzamelen en veredelen. Van de omvang van de door de politie aan te leveren zaken is daarom ook lastig nu al een schatting te maken.

e. De geschatte waarde
In artikel 5 eerste lid is opgenomen 'de waarde van het goed'. In het licht van artikel 2 tweede lid wordt die waarde geschat; en wel door of namens het openbaar ministerie. Het advies is met het oog op een heldere en voortvarende uitvoering de koppeling van deze twee artikelen in de wet tot uitdrukking te brengen.

f. Een integraal mogelijke aanpak en uitwisseling van gegevens
Positief is dat in de ontwerpmemorie van toelichting bevestigd wordt dat tot uitgangspunt wordt genomen dat in een procedure NCBC gebruik kan worden gemaakt van de gegevens uit een strafzaak en vice versa. In de praktijk zal voor de officier van justitie immers voldoende ruimte dienen te zijn om in elke fase telkens af te wegen wat vanuit het algemeen belang en het belang van opsporing en vervolging - waaronder het belang van het slachtoffer - de meest haalbare afdoeningsmodaliteit is. Dit betekent dat een NCBC-procedure na afloop van een niet succesvol strafrechtelijk onderzoek mogelijk is, maar bij nieuwe feiten ook een alsnog te starten strafrechtelijk onderzoek na een doorlopen NCBC-procedure.

Wil een afzonderlijke procedure in het algemeen belang worden ingericht, in het bijzonder ook artikel 15 van de voorgestelde wet, dan zal de officier van justitie bij confiscatie niet bij de stellingen van de belanghebbende op dezelfde bewijsproblemen moeten kunnen stuiten als bij een verdachte in een strafrechtelijke procedure. Het advies is om ten aanzien van het uitgangspunt van het kunnen gebruiken van en uitwisseling van gegevens in en uit de strafzaak resp. de NCBC-procedure meer duidelijkheid te bieden over de in het voorgestelde artikel 15 beoogde bijzondere bewijslastverdeling. Daarbij is van belang dat wordt bevestigd dat in de NCBC door de belanghebbende ingebrachte verklaringen niet onder dwang zijn afgelegd en nadien als 'bestaand onafhankelijk van de wil' in een strafzaak wel degelijk kunnen bijdragen aan strafrechtelijk bewijs.

g. Bewijslast bij inbreng belanghebbende
Belangrijk onderdeel van de procedure is de bewijspositie voor de officier van justitie. De conceptmemorie geeft enerzijds weer dat aansluiting kan worden gezocht bij de rechtspraak die is ontwikkeld bij strafrechtelijke vervolging van witwassen. Anderzijds wordt benoemd dat een *actieve houding* van de belanghebbende wordt verlangd, nu het juist die burger zal zijn die informatie over de herkomst van het voorwerp kan verstrekken. Ook wordt verondersteld dat bij de drempelwaarde van € 25.000 van de belanghebbende mag worden verwacht dat het aan hem of haar is de legale herkomst van het goed *relatief eenvoudig* aan te kunnen aantonen. Met instemming wordt verder

geconstateerd dat het niet voldoen aan een bevel strafbaar wordt op grond van een nieuwe artikel 194a Sr, naast het feit dat art. 21 WvRv reeds verplicht de voor de beslissing van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren.

Voor de praktijk zal duidelijk moeten zijn, welke bewijspositie de belanghebbende heeft. Het advies is dit in de memorie van toelichting voldoende tot uitdrukking te brengen, zeker omdat een actieve houding een andere bewijspositie impliceert dan die van een verdachte in het strafproces. Voorkomen moet worden dat kwaadwillenden met bijvoorbeeld schijnconstructies en / of het inbrengen van enkel een vermeende geldovereenkomst of van vervalste stukken, hypotheeknemers die niet te goeder trouw zijn (afkoop van hypotheken en opheffen van beslag met gebruikmaking van criminele gelden) etc. de toetsing aan het belang van de belanghebbenden in deze bijzondere procedure gaan domineren. Als dit vervolgens leidt tot voor de opsporing telkens noodzakelijke weerlegging van dergelijke stellingen, zal dit immers leiden tot onevenredig te verrichten inspanningen. Daarmee wordt afbreuk gedaan aan het algemeen belang dat met deze nieuwe procedure juist is gemoeid.

h. Inspanningen achterhalen belanghebbenden
Het voorstel kiest bij de inspanningsverplichting om belanghebbenden te bereiken aansluiting bij het civielrechtelijke criterium zoals in de rechtspraak is ontwikkeld. Daarbij kan de aard van deze procedure, de mate van het getroffen zijn in het eigen belang en de nauwe betrokkenheid bij het vermogen relevant zijn. De praktijk zal moeten uitwijzen of dit onderdeel voldoende afbakening biedt om deze in het algemeen belang en voortvarend bedoelde procedure telkens afgewogen af te kunnen ronden.

i. Internationale samenwerking
In de ontwerpmemorie van toelichting wordt uitgebreid stilgestaan bij het *ontbreken* van een aantal verdragsrechtelijke mogelijkheden. Vanuit de politiepraktijk is het advies om daarbij tevens te schetsen welke internationale instrumenten *wel* een grondslag kunnen bieden voor internationale samenwerking in geval van NCBC-procedures.

2. Spoedbevriezing

Met instemming wordt voor de Financiële inlichtingen eenheid (FIU) een bevoegdheid geïntroduceerd bij een bank - en naar mag worden aangenomen ook een andere financiële instelling als bedoeld in de Wwft - de uitvoering van een financiële transactie aan te houden. Met het blokkeren van een tegoed ter grootte van de transactie kan worden voorkomen dat crimineel geld al wordt weggesluisd voordat er beslag kan worden gelegd in het belang van de strafvordering. De voorgestelde termijn is maximaal 5 dagen. Het betreft een bevoegdheid die in de wettelijke stelsels van diverse landen reeds in diverse vormen voor de aldaar ingestelde FIU voorhanden is.

De FIU is in Nederland geen opsporingsinstantie, zodat de aanvullende wettelijke bevoegdheid naast de op intelligence gerichte organisatie een bijzonder karakter kent in vorm van het de facto doen *veiligstellen* ten behoeve van de opsporing.

De conceptmemorie vermeldt dat deze bevoegdheid een aanvulling is voorafgaand aan een aansluitende bevoegdheid op strafvorderlijke titel beslag te leggen op illegaal verkregen vermogen (artikel 94 en 94a Sv). Genoemd wordt daarbij wel 'het openbaar ministerie' - bedoeld zal zijn: de officier van justitie - , maar ten onrechte niet tevens de opsporingsambtenaar. Omdat thans nog niet duidelijk is op welke wijze OM, FIU en de afzonderlijke opsporingsinstanties voor de uitvoering met onderlinge afspraken e.e.a. vormgeven, is het advies in de memorie van toelichting beide wettelijke strafvorderlijke bevoegde autoriteiten te benoemen. Een belangrijk punt daarbij is dat de bevoegdheid niet zou mogen worden toegepast dan na overleg met de officier van justitie.

De voorgestelde termijn is in het licht van de belangen van betrokkenen zo kort als mogelijk, rekening houdend met de diverse varianten - waaronder ook de verlenging bij verzoeken uit het buitenland. Indien tussen de betrokken ketenpartijen wordt overeengekomen dat bij de politie een opvolgende rol wordt belegd, vergt dit voor de uitvoering uiterst nauwe samenwerking om ook die opvolging binnen de gestelde 'bevriezingstermijn' te realiseren. Ook over de prioritering bij de inzet van een bevoegdheid door de FIU dienen met OM en de politie nadere afspraken te worden gemaakt om een effectieve opvolging te kunnen borgen. Of de gestelde korte termijn in de praktijk in dit opvolgend proces is te realiseren, zal moeten blijken.

3. Uitbreiding hoofdelijke betalingsverplichting voordeelsontneming

Het voorstel voorziet in het opheffen van de huidige in de wet opgenomen beperking waarbij de hoofdelijke aansprakelijkheid voor een betalingsverplichting nog niet kan worden opgelegd op grond van artikel 36, derde lid, Sr. Ik onderschrijf de wenselijkheid van de aanpassing, juist voor de gevallen waarin betrokkenen gezamenlijk lijken te hebben geprofiteerd van het plegen van strafbare feiten.

Indien in een economische eenheid geen sprake is van een gemeenschap van goederen kan geen verhaal worden toegepast op deze gemeenschappelijke goederen. Alleen indien er voldoende aanwijzingen bestaan dat deze voorwerpen geheel of ten dele aan een andere persoon zijn gaan toebehoren met het kennelijke doel de uitwinning van deze voorwerpen te bemoeilijken of te verhinderen, en die ander dit wist of redelijkerwijze kon vermoeden (artikel 94a leden 4 en 5 Sv).

In geval de partner niet direct bij de strafbare feiten betrokken is geweest, maar wel meeprofiteert van de opbrengst, zal deze meeprofiterende partner als verdachte van heling en of witwassen worden aangemerkt. Het kan zijn dat deze partner eigen vermogen heeft en dat de mate van meeprofiteren financieel niet te specificeren is. Het voorstel voorziet in de mogelijkheid ook in die gevallen een hoofdelijke betalings-verplichting op te kunnen leggen met het oog op het inlossen van het gehele wederrechtelijk verkregen voordeel.

4. Relatieve competentie

In onderdeel III van het wetsvoorstel wordt voorgesteld de mogelijkheden te verruimen om de berechting van zaken te verenigen die in verschillende delen van Nederland aan de orde zijn. Het wetsvoorstel komt hiermee tegemoet aan door het openbaar ministerie en de rechterlijke macht aangedragen knelpunten in de praktijk, die vooral spelen in omvangrijke zaken met meerdere verdachten en meerdere strafbare feiten. Het gaat om zaken die in eerste instantie geen inhoudelijke of processuele samenhang lijken te hebben en daarom bij verschillende rechterlijke instanties worden aangebracht. Als dan toch blijkt van inhoudelijke of processuele samenhang is het wenselijke zaken alsnog gezamenlijk en voor dezelfde rechterlijke instantie te berechten. De huidige wettelijke voorschriften beperken de mogelijkheden daartoe, vooral nadat de behandeling ter zitting reeds is gestart. De ontwerpmemorie van toelichting geeft een heldere en inzichtelijke uiteenzetting van de gevallen waarin de huidige wettelijke regels knellen.

Voor de politiepraktijk zal de voorgestelde verruiming naar verwachting beperkte gevolgen hebben. De voorgestelde verruiming zal ertoe leiden dat vaker dan nu zaken waarin de opsporing heeft plaatsgevonden in eenheid A uiteindelijk (verenigd met andere zaken) berecht zullen worden door een rechterlijke instantie in een ander deel van het land. Voor zover dergelijke onderzoeken nog lopen tijdens de behandeling ter zitting die aanvangt na de eerste pro-formazitting, kan dat met zich meebrengen dat de sturing daarop door een andere officier van justitie en een andere rechter-commissaris zal plaatsvinden. Terecht stelt de conceptmemorie van toelichting dat de wet hiertoe

echter niet dwingt. Het kan aan de praktijk overgelaten worden om hier, per geval, passende afspraken over te maken, waarbij ook de belangen van de politie meegewogen kunnen en moeten worden. Per geval zal beoordeeld moeten worden of nog aanvullend onderzoek te verrichten of te verwachten is, en zo ja wat de voor- en nadelen zijn van een overdracht van het opsporingsonderzoek naar de politie-eenheid in het arrondissement waar de berechting zal plaatsvinden. Het zou goed zijn aan dit punt enige aandacht te besteden in de memorie van toelichting.

5. Uitbreiding bestraffingsmogelijkheden

a. Ontzetting uit rechten

Dit onderdeel breidt de gevallen uit waarin de bijkomende straf van de ontzetting van bepaalde rechten kan worden opgelegd en het aantal rechten waarvan de schuldige kan worden ontzet. Voorgesteld wordt om voor enkele strafbare feiten, waarvan een ondermijnend effect naar de samenleving uitgaat, de ontzetting van de in artikel 28, eerste lid, onder 1° 2°, 4° en 5°, Sr vermelde rechten te kunnen uitspreken.

De uitbreidingen voorzien in het terecht opheffen van een ontstane lacune om in voorkomend geval in bredere zin de gevolgen van ondermijnende criminaliteit in de bestraffing ook kenbare gevolgen te laten hebben voor het (niet) uitoefenen van bepaalde rechten.
De teksten geven nog aanleiding tot enkele wetstechnische opmerkingen.

In de tekst van het voorgestelde artikel 152 tweede lid Sv ontstaat bij eerste lezing de indruk dat de het in de ontwerpmemorie van toelichting wel genoemde artikel 28, aanhef en eerste lid, onder 5º ontbreekt. Er is gekozen de ontzetting van deze rechten in de tekst aan te vullen met 'en kan de schuldige worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij het misdrijf heeft gepleegd'. Dit geldt evenzeer in de tekst voor de voorgestelde aanpassing van artikel 13a tweede lid Opiumwet. Niet duidelijk is op welke grond voor deze opzet is gekozen, maar ik ben verheugd dat de bevoegdheid inderdaad ook die genoemd in 5º omvat.

Vervolgens wordt in de ontwerpmemorie van toelichting de groep aan de bestraffingsmogelijkheid toe te voegen delicten geduid als strafbare feiten waarvan een ondermijnend effect naar de samenleving uitgaat. Toegelicht wordt: "Dit betreft strafbare gedragingen als deelname aan drugscriminaliteit, het dumpen van drugsafval, mensensmokkel of het onder druk zetten van ambtenaren". Het advies is in de vorige aangehaalde zin tussen 'betreft' en 'strafbare' in ieder geval het woord 'bijvoorbeeld' toe te voegen.

Opvallend is tot slot dat deze ruim beoogde reeks aan strafbaarstellingen een beperking kent in het voorgestelde artikel 152 derde lid zelf. De genoemde artikelen 157, 159, 160, 161bis, 161quater, 161sexies, 162, 162a, 164, 166, 168, 170, 172, 173a, en 174 zijn (slechts) aan de orde, indien en voorzover "begaan met een terroristisch oogmerk". Uit het overzicht van ook andere artikelen wordt bij eerste lezing niet duidelijk wat uiteindelijk maakt dat bepalingen al dan niet binnen de reikwijdte worden gebracht. Het advies is de bepalingen en toelichting zodanig in te richten en waar nodig in de memorie van toelichting te verduidelijken, zodat geen misverstand ontstaat over de reikwijdte van de beoogde uitbreidingen, behorend bij het actualiseren van de set relevante strafbare feiten, waarvan een ondermijnend effect naar de samenleving uitgaat.

Bij de uitbreiding met artikel 13a tweede lid Opiumwet valt allereerst op dat ook hier de bij artikel 152 tweede lid Sv genoemde omissie van het ontbreken van het vermelden van artikel 28, eerste lid, onder 5º nog zal dienen te worden opgeheven. Niet duidelijk is op welke grond alleen artikel 10a eerste lid is geselecteerd, en niet tevens de andere

leden, zoals artikel 10a tweede en derde lid (strafmaat voorbereidingshandelingen lijst I). Dit geldt evenzeer voor artikel 11 tweede lid en artikel 11a (strafmaat voorbereidingshandelingen lijst II middelen).

De keuze om in art. 13a tweede lid Opiumwet de strafbare feiten op te nemen waarop een gevangenisstraf van maximaal 4 jaar of meer staat, impliceert dat een strafbare voorbereidingshandeling als een *growshop* 'de dans ontspringt'. Gezien de cruciale rol die een *growshop* speelt in het mogelijk maken van de hennepteelt, geef ik u in overweging ook bovengenoemde artikelen daar aan toe te voegen; niet in de laatste plaats in het licht van de samenhang in de aanpak op grond van de beoogde wijziging van de Opiumwet- en regelgeving inzake groepen Nieuwe Psychoactieve Stoffen (designerdrugs) en lachgas.

b. Verhoging boetecategorie
Met instemming kan worden geconcludeerd dat met de voorgestelde verhoging van de boetecategorie voor de Opiumwet het onderscheid met de zogenaamde lijst I middelen op dit punt wordt gelijkgetrokken, evenals met de strafbare voorbereidingshandelingen ex art 10a (lijst I) en 11a Opiumwet (lijst II). Deze wijziging doet recht aan de aard, ernst en omvang van de georganiseerde hennepcriminaliteit in Nederland als het gaat om productie en export.

6. Uitvoeringseffecten

Van de onderdelen van dit verzameld wetsvoorstel is voor de uitvoeringseffecten bij de politie vooral de Wet confiscatie criminele goederen van belang. De NCBC-procedure is nieuw en aanvullend op het bestaande instrumentarium van de opsporing, welke ingezet kan worden bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Omdat het hier om een voor ons land unieke procedure gaat, is in het Coördinerend Beraad Afpakken (CBA) afgesproken bij de introductie van de verkregen bevoegdheden te starten met een minimale variant. In een paar jaar tijd kan dan ervaring opgedaan worden die als basis kan dienen voor de te maken keuzes over een verdere uitrol.

Binnen de minimale variant gaat de politie er vanuit dat zij, samen met de FIOD en onder regie van het Functioneel Parket van het openbaar ministerie een rol heeft bij het opvolgen van signalen (dat financieel voordeel is verkregen met strafbare feiten), het uitvoeren van opsporingsonderzoeken en het voorbereiden en uitvoeren van het beslag. De politie heeft in deze opzet overigens geen rol bij vervoeren, opslaan en teruggeven van het beslag.

Bij de inschatting van de impact van het nieuwe afpakinstrument is een aantal aspecten thans nog niet duidelijk, terwijl zij van invloed (kunnen) zijn op het aantal te starten procedures en de 'productietijd' die voor de politie daar mee is gemoeid. Daarvoor zal mede bepalend zijn op welke wijze het OM in beleidsregels invulling gaat geven aan de verkregen NCBC-bevoegdheden, en dus hoeveel productietijd (capaciteit en middelen) het uitvoeren van een procedure kost.

In overleg tussen de betrokken partners is daarom afgesproken in eerste instantie een drietal NCBC-teams in te richten die ervaring kunnen opdoen met deze nieuwe procedure. Deze teams zullen ondergebracht worden bij bestaande combiteams en daarvoor is een uitbreiding van capaciteit nodig. Tevens is afgesproken de procedure bij de start vooralsnog alleen in te zetten ten behoeve van de aanpak van ondermijnende criminaliteit en onder regie van het Functioneel Parket.

Genoemde initiële experimentele fase brengt zowel incidentele als structurele kosten met zich mee. De incidentele kosten bestaan uit het (laten) ontwikkelen van een opleiding, het volgen van opleidingen en het aanpassen van de informatievoorziening.

De structurele kosten bestaan uit het inrichten van een drietal NCBC teams, bestaande uit specialisten op het gebied van financieel economische opsporing en intelligence.

Tot slot

Het wetsvoorstel kent voor de politie op diverse onderdelen een welkome aanvulling op het bestaande instrumentarium in de integrale strijd tegen de ondermijnende criminaliteit. Ik ben verheugd dat de regering op deze wijze in brede zin vanuit diverse invalshoeken met zorgvuldige wetgevingsinitiatieven het belang van een effectieve aanpak in de praktijk een steviger basis wil geven.

In de praktijk zal blijken in welke mate de nieuwe NCBC-procedure kan voorzien in de huidige lacunes. Het vormt een goede aanvulling op de uiteraard onverminderd voort te zetten aanpak bij het strafvorderlijk ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel. De omvang van de personele, financiële en beleidsmatige gevolgen van deze NCBC zijn nu nog niet te overzien. Ik verzoek u daarom in afstemming met uw departement tussentijds te monitoren of en in welke mate rekening moet worden gehouden met de nu nog onvoldoende in te schatten daadwerkelijke structurele uitvoeringseffecten.